

Wsch. 28/XI 1944
"ESTEZET"

1061

"Działalność Poselstwa ZSRR wśród emigracji wschodnio-europ."

Wpływ dn. 24.8.1944

L. dz. 1061/44

Przydział. Wpł.

Stosunki Poselstwa Sowieckiego z obywatelami nowych Republik Sowieckich utrzymywane są za pośrednictwem kierownika Wydziału Konsularnego - Walentyna RIABOW'a, któremu powierzone zostało również zadanie nawiązania i podtrzymywania stosunków kulturalnych z przedstawicielami różnych narodowości na terenie Urugwaju.

Polacy w Urugwaju nie posiadają liczniejszych organizacji. Jedynie KOWALEWSKI Stanisław, autor gwałtownego artykułu, skierowanego przeciwko Rządowi Polskiemu, na łamach "Unión Eslava" (Jedność Słowiańska) na początku b.r., reprezentuje dla W. Riabowa najwyższy autorytet w sprawach polskich.

Łotysze i estończycy nie posiadają żadnej organizacji komunistycznej ani na terenie Argentyny ani w Urugwaju. Jedynie niektórzy emigranci łotewscy i estońscy wyznania mojżeszowego i prawosławnego - utrzymują stosunki z Poselstwem Sowieckim w Montevideo.

Litwini prawie całkowicie wypełnili program ostatnio zorganizowanego koncertu na rzecz Czerwonego Krzyża Sowieckiego; na koncercie tym obecny był cały personel Poselstwa Sow. Wystąpiła na nim p. Paula YARMULOVICH, litwinka, zaproszona przez grono pań rosyjskich w Montevideo, za co otrzymała swe honorarium.

Zarówno "Club Cultural Lituaniano" w Urugwaju, jak i dziennik komunistyczny "Darbas" (który obecnie otrzymuje telegraficznie artykuły bezpośrednio z "Press Wireless Uruguay" z Kowna i Wilna, w języku angielskim, stanowiące propagandę komunistyczną), oraz oddział urugwajski "Litewskiego Teatru Ludowego" i p. Stanisław STABINSKAS - utrzymują bliższe stosunki z Poselstwem Sowieckim, za pośrednictwem p. Riabowa.

"Darbas" głosi otwarcie, że obecnie nie ma co i marzyć o niepodległości litewskiej, bowiem istnieje nowa Republika Sowiecka Litewska i tylko tyle...

W Buenos Aires założono t. zw. "Zjednoczenie Wolnej Litwy" (Lietuvos Laisvės Sąjunga), która działa potajemnie, wypowiadając się jedynie na łamach "Darbas" w Montevideo - pod pseudonimami. Zebrano ostatnio ok. 5.000 pez. arg. na cele pomocy dla litwinów, zrujnowanych na skutek działań wojennych. Jednakże, jak twierdzą ofiarodawcy, znający przywódców litewskich z pod znaku "Zjednoczenia", - kwota ta zostanie doręczona Poselstwu Sowieckiemu - do jego wyłącznej dyspozycji.

Wobec tego, że komuniści litewscy w BAires nie posiadają własnego organu prasowego i nie mogą uzyskiwać pozwoleń od policji argentyńskiej na organizowanie zabaw, - przyłączają się do ukraińców i białorusinów, z którymi łącznie organizują zabawy i tańce na wyspach Ibicuy, oddalonych o dwie godziny jazdy statkiem od Tigre (30 klm. od BAires).

wpływ dn. 24.8.1944

Tam organizowane są owe zabawy przez braci CZERNIEWSKICH (studentów), ANDRYJEWSKIEGO i in., przytem - prócz zysków materialnych, jakie przynoszą owe zebrania towarzyskie - odbywają się tajne zebrania partyjne, wydawane są instrukcje i rozpowszechniane są depesze, odbijane na powielaczu, otrzymywane z Press Wireless Uruguay.

W okresie zimowym zorganizowano wiele owych zabaw tanecznych, obecnie istnieje projekt zbierania się dwa lub trzy razy w miesiącu, aby w ten sposób utrzymać łączność i kontakt pomiędzy przywódcami komunistów ukraińskich, białoruskich, polskich i litewskich. Anonse i zapowiedzi tych zabaw drukowane są po hiszpańsku, by władze argent. nie zorientowały się, o co właściwie chodzi i jaki jest prawdziwy cel tych zebrań "towarzyskich".

Według ostatnio wydanych przez Poselstwo Sowieckie w Montevideo zarządzeń - osoby pragnące nabyć obywatelstwo sowieckie winny bezpośrednio zwracać się do Poselstwa Sowieckiego w Urugwaju - zamiast, jak dotąd, do Ambasady Sowieckiej w Waszyngtonie

Wielu już ukraińców udało się z Baires do Montevideo w celu zamiany swych paszportów polskich na sowieckie. Załatwiał ich sekretarz Poselstwa, RIABOW, wyjaśniając, iż Poselstwo oczekuje na nadesłanie archiwum z Waszyngtonu, poczem dopiero paszporty wydawane będą w Montevideo, przytem - według zarządzeń sowieckich - osoby, ubiegające się o obywatelstwo sowieckie, muszą się zwracać do Poselstwa osobiście, sprawy bowiem tego rodzaju nie mogą być załatwiane przez pocztę, jedynie w wypadkach zupełnie wyjątkowych. >

Zródło informacji: NORKUS.

Piotr
P i o t r